

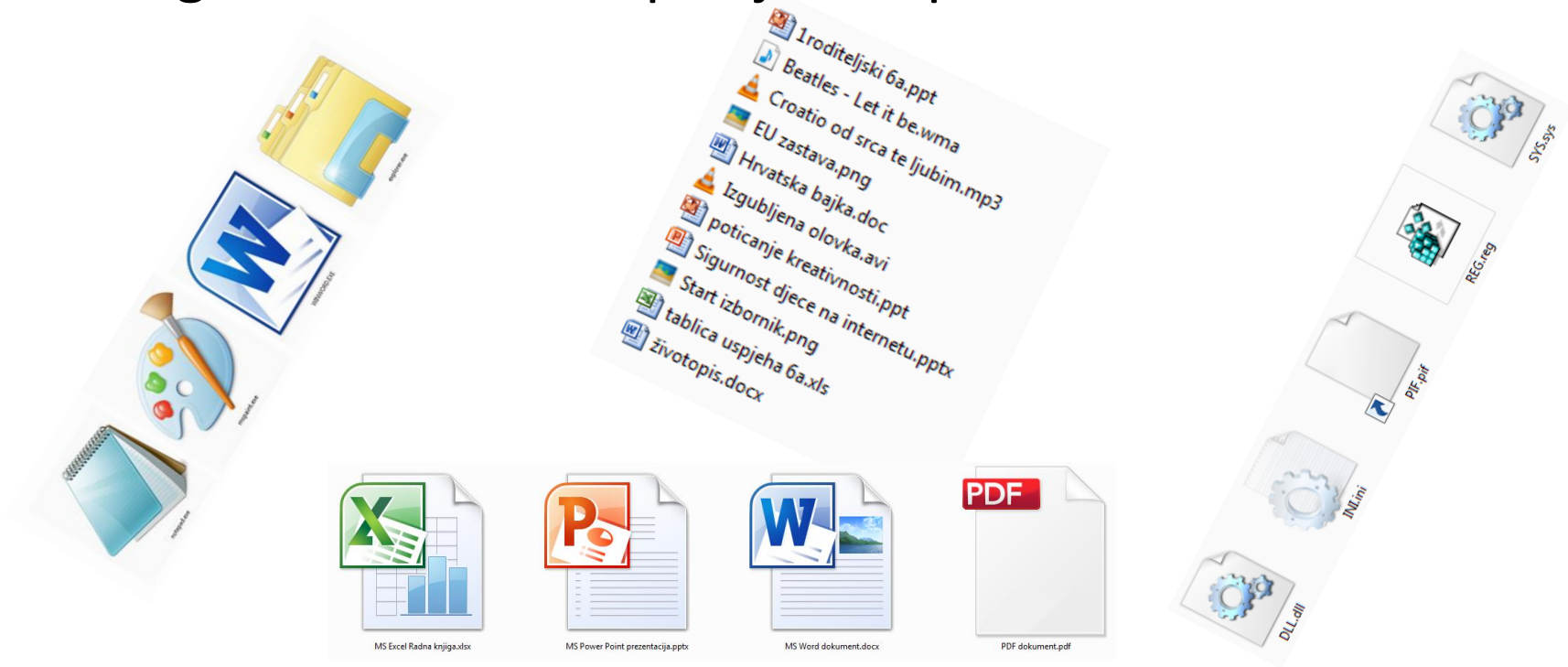
Udžbenik za 6. razred osnovne škole

MOJ ^{3.0}
portal 6

Vrste datoteka, dokumenti

Datoteke?

- ▶ Zapisi različitih sadržaja i namjene koji se na organiziran način zapisuju na spremnike računala.

Vrste datoteka

- ▶ Programske datoteke
- ▶ Znakovne datoteke
- ▶ Datoteke dokumenata

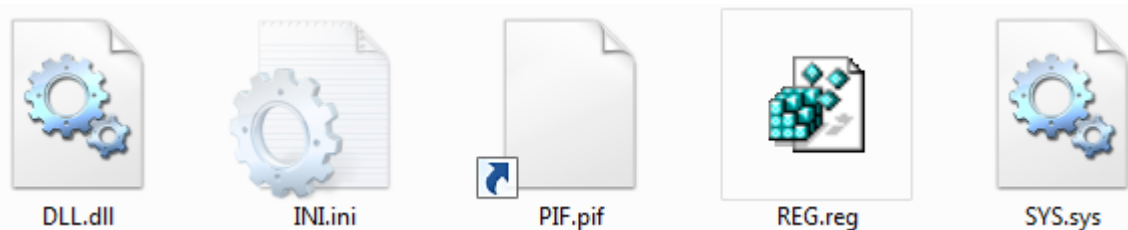
Programske datoteke

- ▶ Pisane su kodom programskog jezika, služe operacijskom sustavu i primjenskim programima.

Neke od ikona programskih izvršnih datoteka (programa).

Najčešći nastavci imena programskih datoteka su: exe, com, bat.

Posebna vrsta programskih datoteka su sustavske datoteke.

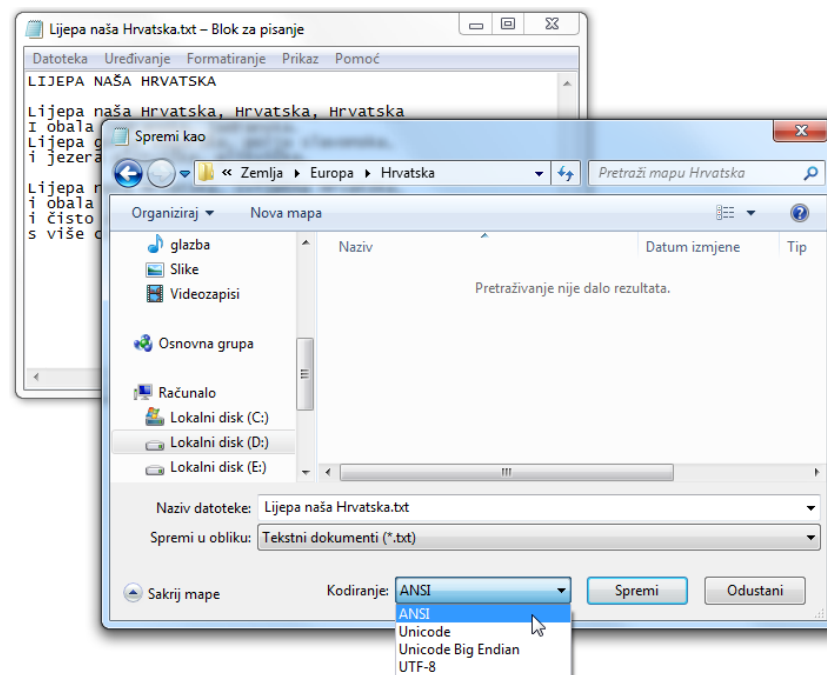
Znakovne datoteke

U **znakovnim datotekama** nalazi se samo tekst u kojem je svakom znaku dodijeljen kodni broj pretvoren u binarni oblik.

1 znak = 1 bajt

Znakovna datoteka.txt
Tekstni dokument
20 bajtova

Datoteke dokumenata

- ▶ Spremanjem svog rada u nekom od primjenskih programa (MS Word, MS Power Point, LOGO...) korisnik stvara **datoteke dokumenata**.

MS Excel Radna knjiga.xlsx

MS Power Point prezentacija.pptx

MS Word dokument.docx

PDF dokument.pdf

- ▶ Datoteke dokumenta mogu se čitati u programu u kojemu su nastale.
- ▶ Dvoklikom na datoteku dokumenta prvo će se otvoriti program u kojemu je datoteka nastala, a zatim i sama datoteka.

Odbojka rezultati.xlsx
Radni list programa Microsoft Excel
8,17 KB

Parkovi prirode.pptx
Prezentacija programa Microsoft ...
634 KB

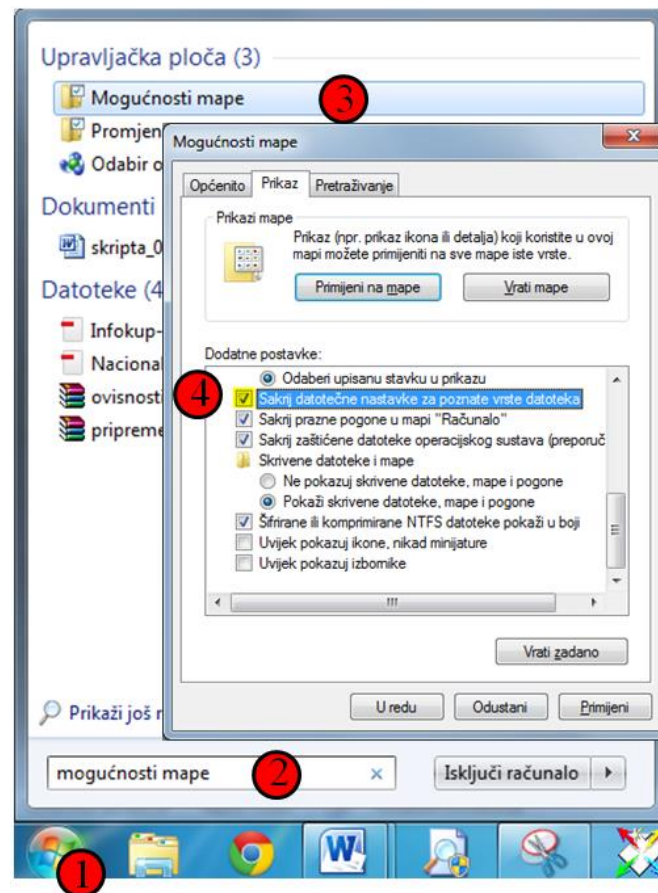
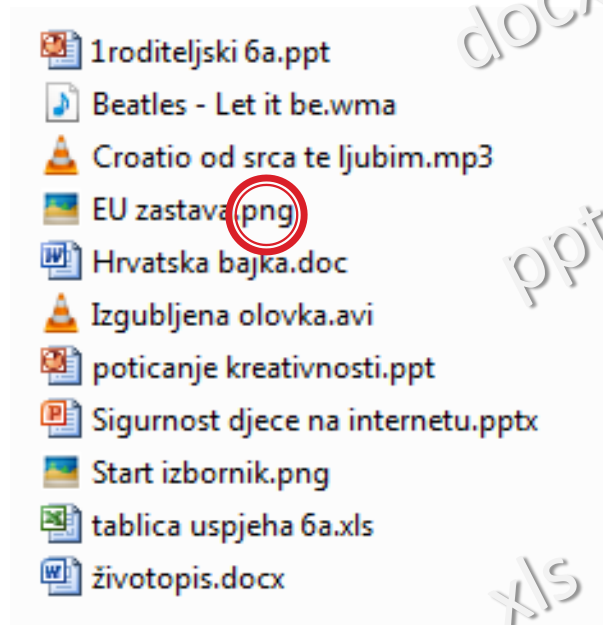
Sažimanje teksta.docx
Dokument programa Microsoft ...
13,5 KB

Zadaci LOGO 6.pdf
PDF Document
885 KB

Datotečni nastavak

Nastavak je imena datoteke određuje tip (vrstu) datoteke.

Isključivanjem kvačice u koraku 4, uključit ćemo prikaz datotečnih nastavaka (WIN 7)

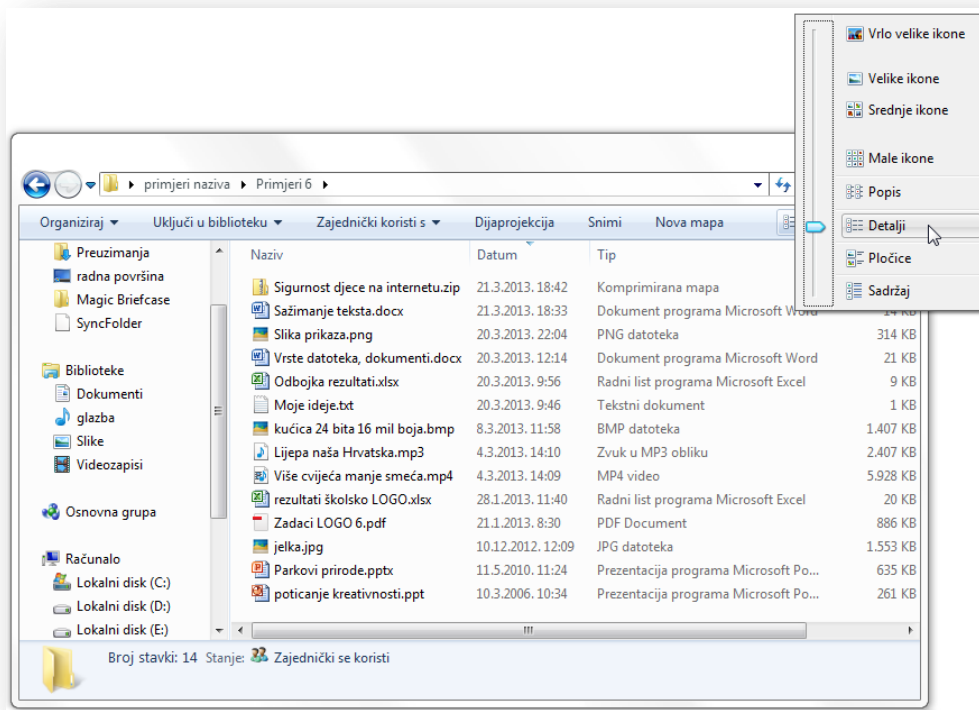
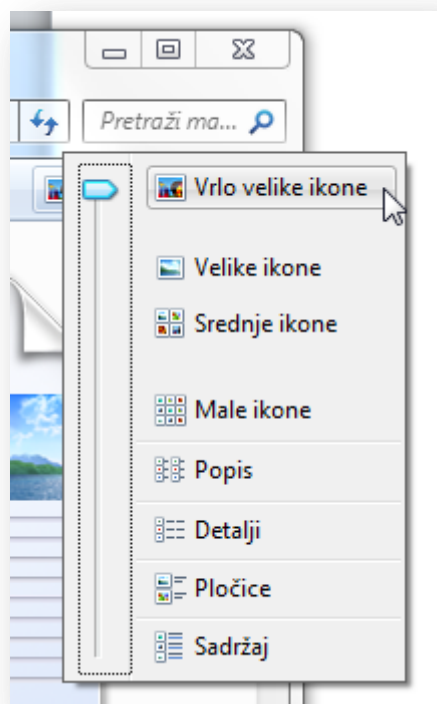
Registracija datoteke

- ▶ operacijski sustav, pri registraciji datoteke, povezuje datotečni nastavak s primjenskim programom pri instalaciji toga programa.

Datotečni nastavak	Primjenski program	Opis
.txt	Blok za pisanje	tekstualni zapis bez oblikovanja
.doc (.docx)	MS Word	složene mogućnosti oblikovanja teksta, slika i crteža
.xls (.xlsx)	MS Excel	tablični kalkulator; obrada brojčanih podataka i teksta, grafikoni, slike.

Način prikaza datoteka i mapa

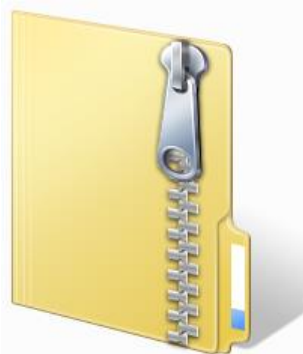
Datoteke i mape u nekom prozoru, možemo prikazati na više načina.

U prikazu *Detalji* možemo vidjeti sve pojedinosti: *Naziv, Datum, Tip, Veličina*

Sažimanje datoteka i mapa

- ▶ **postupak je smanjivanja veličine** datoteke ili mape
- ▶ danas datoteke i mape sažimamo, kako bismo ih lakše (brže) dijelili na mreži ili poslali putem elektroničke pošte
- ▶ **izdvajanje** datoteka i mapa je postupak obrnut od sažimanja – postupak vraćanje u originalnu veličinu

Sigurnost djece na internetu.zip

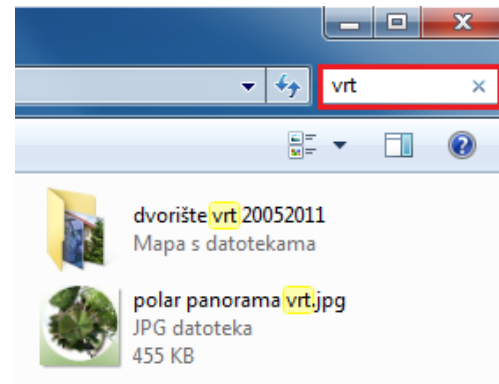
Primjeri 6.rar
WinRAR archive
11,0 MB

	kućica.bmp	1.407 KB	BMP datoteka
	kućica.rar	8 KB	WinRAR archive
	kućica.zip	12 KB	Komprimirana mapa

Primjer sažimanja datoteke *kućica.bmp*

Kako pronaći datoteku ili mapu na računalu?

- ▶ putem okvira za pretraživanje na izborniku Start
- ▶ putem okvira za pretraživanje u mapi ili biblioteci (moguće dodavanje filtra)
- ▶ pretraživanje izvan okvira određenih mapa
 - biblioteke
 - osnovna grupa
 - računalo
 - prilagođeno
 - Internet
 - sadržaj datoteke

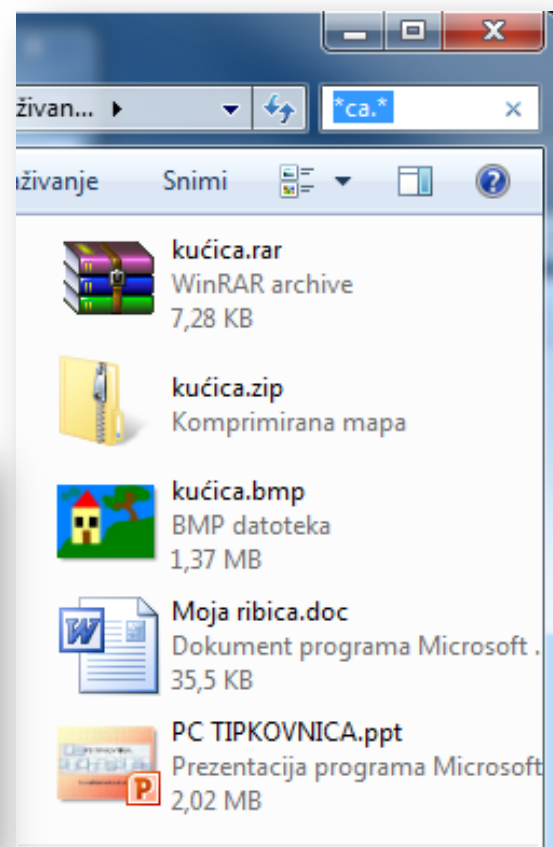

Pretraživanje putem okvira za pretraživanje u mapi ili biblioteci

Korištenje zamjenskog znaka *

Pokatkad se pri traženju datoteke nećemo moći sjetiti njezina naziva ili vrste u tom slučaju u okvir za pretraživanje možemo upisati zamjenski znak *

Način upisa	Rezultat pretraživanja
*.doc	Sve datoteke s datotečnim nastavkom .doc ili .docx
kućica.*	Sve datoteke s imenom kućica , bez obzira na vrstu (datotečni nastavak)
.	Sve datoteke bez obzira na ime i vrstu
ca.	Sve datoteke čije ime završava na ca , bez obzira na vrstu

Ključni pojmovi

- ▶ **Programske datoteke** – pisane su kodom programskog jezika, služe primjenskim programima i operacijskom sustavu.
- ▶ **Znakovne datoteke** – sadrže tekst u kojem je svakom znaku dodijeljen kodni broj pretvoren u binarni oblik.
- ▶ **Datoteka dokumenata** – nastaju u nekom od primjenskih programa, spremanjem korisnikova rada na računalu. U njima se nalaze podaci koje možemo pregledavati otvarajući ih programom u kojem su nastale.

Pitanja za ponavljanje

1. Nabroji vrste datoteka.
2. Možemo li čitati programske datoteke?
3. U kojem programu možemo stvoriti znakovnu datoteku?
4. S kojom vrstom datoteka najviše radimo na računalu?
5. Pri kojem postupku Windowsi najčešće registriraju datotečni nastavak?
6. Poznaješ li neke vrste slikovnih datoteka?
7. Kojoj vrsti datoteka pripada datotečni nastavak .doc ili .docx?
8. Nabroji razloge sažimanja datoteka, nekad i danas.
9. Znaš li kako možemo pronaći zagubljenu datoteku?